

Til Folketingets udenrigsudvalg den 20. marts 2012

Indskrænkninger i civilsamfundets handlemuligheder – tid til dansk handling

2011 var et betydningsfuldt år for civilsamfundet og demokratiet globalt.

KONTEKST

På den ene side blev **store sejre opnået** ved at fjerne diktatorer i enkelte lande og ved at opnå mere demokratiske styreformer i andre lande. Det har været et år, hvor folkelige bevægelser har demonstreret deres evne til at frembringe positiv forandring. Og det blev et år hvor civilsamfundsorganisationernes **rolle i det globale udviklingssamarbejde blev fuldt og helt anerkendt** i Busan. Busan dokumentet forpligter bl.a. alle partner alle til arbejde for et "enabling environment" for civilsamfundets organisering og deltagelse.

På den anden side har vi over en længere periode set - og ser stadig - **stærke angreb på civilsamfundets** organisationer og deres mulighed for at fungere lokalt og nationalt. Det gælder både generelt og ikke mindst for borgere, aktivister og organisationer, der arbejder med menneskerettigheder. Organisationerne er således under et **voksende pres fra staten** i et stigende antal lande. Det gælder retten til og mulighed for at etablere sig som legale strukturer, stærke finansielle begrænsninger og decideret ulovliggørelse af aktiviteterne.

Retten til ytrings-, forsamlings og organisationsfrihed er dermed krænket i en lang række lande. Det **er dokumenteret** i rapporter fra både CIVICUS, Trocaire og ACT Alliance.

Desuden har FN har følt sig foranlediget til at udpege en "special rapporteur" for netop forsamlings- og organisationsfrihed med henblik på at monitorere udviklingen.

Vi der desværre den **samme trend** i flere af de lande Danmark har et bilateralt udviklingspolitisk **samarbejde** med.

HANDLING

Med bl.a. civilsamfunds-, udviklings- menneskerettigheds- og demokratiseringsstrategierne **ligger Danmark i front** for at skabe et positivt samspil mellem regeringer og civilsamfund om fælles udvikling. Det **forpligter os** til at modgå indskrænkninger af det civile råderum i alle de lande hvor det er muligt at øve indflydelse og via vores internationale samarbejde.

Danske ambassaders praksis skal vise at Danmark ser **civilsamfundet som en nøglespiller** i udviklingssamarbejdet - ikke mindst i spørgsmålet om udvikling og god regeringsførelse.

Det er essentielt at **overvåge civilsamfundets muligheder i alle partnerlande** og tilskynde regeringer til at stå ved deres forpligtelser i henhold til menneskerettighederne, især hvad angår forsamlings-, ytrings- og organisationsfrihed. Der bør holdes nøje øje med udviklingen af ramme love for civilsamfundets råderum i partnerlandene. Danmark bør arbejde aktivt for at støtte **global og lokal monitorering** af basale politiske rettigheder i samarbejde med andre bilaterale donorer, EU og FN. Danmark bør indføre regelmæssige og kontinuerlige konsultationer med repræsentanter for civilsamfundet, hvori civilsamfundets analyse bliver inddraget i grundlaget for strategiske beslutninger. **Støtte til globale FN observatører** på ytrings- og forsamlings- og organisationsfrihed og internationale forsknings-institutioner bør indføres. En kontinuerlig negativ trend inden for forsamlings-, ytrings- og organisationsfrihed bør få konsekvenser i form af **kritisk dialog med modtagerlande** og strategiske sanktioner og omlægninger af bistanden bør om nødvendigt overvejes i samarbejde med andre donorer.

Menneskerettighedsforkæmpere skal **beskyttes mod overgreb**. Her kan Danmark spille en vigtig rolle i forhold til regeringer, hvor civilsamfundsorganisationer er udsat for forfølgelse eller trusler. Ofte forsøger nationale regeringer at begrænse civilsamfundets råderum ved at ramme dem på muligheden for at få støtte udefra, indefrysning af bankkonti etc. Her er det afgørende at Danmark **støtter civilsamfundet** direkte eller igennem danske organisationer. Alternative støttemekanismer bør overvejes, som f.eks. oprettelsen af **menneskerettighedsfonde og støtte til menneskerettighedsforkæmpere** via en bankkonto uden for det pågældende lands grænse.